

algun lloc entre aquell poble d'Osona i Cabrera, al Nord d'allà. No ens vaga ara d'aclarir les var. *Nuzmal* i *Nozual* citades per Rubió probt. errs. de lect.—⁵«Vous en viendrez au *cul* d'enfer» en el *Roman de la Rose*, «et comme au *cul* des fosses plus obscures / les prisonniers souffrent des peines dures» Jodelle (*God.*, IX, 264c).

La NIXOLA

Partida del terme de Roda d'Isàvena (Alta Ribagorça) (XIX, 190).

La Nixola, camp, a Sapeira (Terrado).

Barranc de les Nixoles, i *La Nixoleta*, pdes. de les Viles de Turbó (XIX, 78).

ETIM. Sembla que vénen d'*aixola* (< ll. ASCIOLA, eina de forma punxeguda usada per tallar (*DECat.* I, 104b19-105a18), amb l'article aglutinat i tot seguit dissimilat: *l -l > n -l*. Per comparació amb roques d'aquesta forma o amb l'angle agut d'un camp. Cf. 20 Picoll d'*Aixola*, rocassa erecta en el te. de Pinyana (XIX, 190). J.F.C.

NOALS

És un llogaret de l'alta Ribagorça, a la baixa ribera de Castanesa, una desena de k. al NO. del Pont de Suert, a més de mig camí de Les Paüls; avui agre. al mun. de Montanui.

Pron.: *noáls* i alguns *nuguáls* a la vall d'Àneu, 1953; *noáls* a Cardet i a Taüll, 1953 (XIII, 170, 154); en l'enq. de 1957 a Noals mateix els sento *noáls*, però «riu de *nuáls*» el riu que hi passa o sigui la Valira de Castanesa (XIX, 131.1, 12), cf. V. Oliva, *Congr. Int. Ll.* 35 *Cat.* 431.

MENCIONS ANT. 1023: «in *Annuales* --- Castanesa --- de *Castello Nigro* usque in Fonte Rubia e --- Collo de Spina» (SerranoS. *NHRbg.* p. 448; 1023: *Annualis*; S. XI, indatat: fan una donació, al mon. d'Alaó, Berengarius senior de *Annouals* i un cavaller de *illo Castelleto* (SerranoS., o. c., 270); 1036: in *Annuales* (*Li. Fe. Ma.* I, 74); 1044: «ille qui tenet *Annoales* (ib. I, 118); 1045: afr. «de una parte in *Annoales*» (ib. I, 117); 1277: *Novals* (Soldevila, *Pere el Gran* I, 2^a, 83). Fogatge de 1495: *Noales*, amb onze focs; 1554: *Noal* (3 cops) o *Noall* (Moner, *Bi. Escr. Rbg.* 75); 1620: *Noals* (*Bu. Ass. Exc. Ca.* XI, 124).

HOMÒNIM 2) El Noval, paratge de l'Urgellet, te. Coll de Nargó, entre el riu de Canelles i el Turp (XVII, 61.20). (Cf. art. *Les Anoves*); 978: *Annovalle*; 1087: *Anoval*, com afr. de Fígols (*BABL* VIII, 534).

ETIM. Descartem la suggerència de l'amic pillarès Pere Arnalot que sigui una variant del cast. *nogales*: per més que alguns diguin per allà *nouera* en lloc de 'noguera', però mai s'ha dit *no(g)al* o *-als* en cap

parlar català, i no hi ha consonant *-g-* en cap de les mencions antigues. El que permetria el consonantisme d'aquestes seria partir del mot ll. i romànic tan conegut *NOVALES* 'artigues, rompudes' (*REW*, poc freqüent en romànic, *DCEC*).

Però la forma amb *An-* constant en quasi totes les mencions medievals (en trobem set des de l'any 1000 al S. XIV) indica que ha de venir de *ANNUALES*, amb el sentit de 'terres cedides a un parcer per un any' o idea semblant. Res més fàcil que la deglutinació de la *a-*.

Hi ha més parònims, algun dels quals podrà venir realment de *NOVALES*. *-ALES*, o bé (potser la major part) sortiran del mateix ètimon.

15 «*Cotius de nuals*» a Flaçà de Conflent (XXIII, 172). *Els Novals*, pda. de St. Jordi de Maestrat i una altra d'Agullent (XXXII, 97.12). Sí que deu venir de *NOVALES* el poble de *Novaliches*, a la zona xurra de Sogorb, segons la descripció de Cavanilles, espècimen curiós del tractament mossàrab de *-ALES > -alič* (com en *Felanitz* < *FENALES*), propi de les Balears. V. art. *Novelitz*, infra.

Novalés, poble i mun. arag. (p. j. Osca). Potser és l'arag. *Novalés* de què tinc nota en doc. de 1376, i 25 Juahannes de *Novals* en un doc. de 1181 del *Cart.* de Fanlo p. 12. També n'hi hagué un altre a Bigorra, car hi ha un cartulari de *Noalis* que conté p. ex. un doc. de 1290 relatiu a la vall de Caüterès, en el Lavedà.

NOARRE

És el veïnat de bordes més alt del terme de Tavascan (Pallars Sobirà) (Coromines, 1934).

ETIM. Sembla resultant d'una alteració bascoide *novare del llatí *NOVALE*, 'guaret', segons tipus d'alteració exposat i exemplificat en *E.T.C.* I, 139; cf. *Novalés*, poble de l'alt Aragó, i els arts. *Noals* i *Novelitz*. J.F.C.

Noassà, V. *Nossa*

NOCELLAS

Llogaret de l'alta Ribagorça, agregat a Merli. Oit *nothēlas* a Merli (XXIX, 38.2, 39.7) i a Llaguarres (XIX, 8.11).

MENCIONS ANT. 980: *Nocellas* (Abadal, *P. i R.*, n° 261); 1023: *Nocelias* SerranoS, *NHRbg.* 411); 1620: *Nocellas* (*Butll. Ass. Exc. Cat.* XI, 126).

ETIM. NUCETŪLA 'petites nogueredes' el diminutiu de NUCETA (d'on *Noedes*), formant sèrie amb les parcelles *Olivella* / *Oliveda*, *Canavelles* / *CANNABETUM* 'canemar'. *Llorell* / *Lloret* LAURETUM, *Espinalbet* / *Canet* etc.

Un *Nocholone* en doc. de 967 referent a Pallerols